

Monitor daklozen en harddrugs- verslaafden Apeldoorn 2008

METINGEN 2004 - 2007

M. van Zwieten

S. Biesma

B. Bieleman

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail *info@intraval.nl*

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 184
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

November 2008

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst:	M. van Zwieten, S. Biesma, B. Bieleman
Opmaak:	M. van Zwieten
Druk:	Repro GMW
Opdrachtgever:	Gemeente Apeldoorn

ISBN-13: 978 90 88740 90 9

**MONITOR
DAKLOZEN EN
HARDDRUGSVERSLAAFDEN
APELDOORN**

METINGEN 2004 - 2007

© INTRAVAL

Groningen-Rotterdam

Matrix 1 Werkdefinities doelgroepen

Doelgroep	Werkdefinitie
Dakloos	<p>Personen die:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ regelmatig buiten slapen, of ◆ regelmatig in een nachtopvang slapen, of ◆ een wisselende slaappleats hebben, of ◆ bij familie of vrienden slapen op niet structurele basis¹. <p><i>Daklozen worden overigens eveneens als thuisloos beschouwd.²</i></p>
Thuisloos	<p>Personen die wel een slaappleats hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ maar die toch regelmatig gebruik maken of afhankelijk zijn van dagopvang, 24-uurs opvang en dagbestedingprojecten, of ◆ bij familie of vrienden slapen op structurele basis, zich daar niet thuis voelen, niet in staat zijn om duurzame sociale relaties aan te gaan en zich een stabiel leef- en werkmilieu te verschaffen. Nadrukkelijk wordt nog thuis wonen bij de ouders niet als thuisloosheid beschouwd, tenzij er sprake is van opnieuw thuis wonen. <p><i>Deze personen worden niet als dakloos beschouwd.</i></p>
Harddrugsverslaafd	<p>Personen die gedurende het afgelopen half jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ minimaal 3 dagen per week harddrugs gebruiken, of ◆ minimaal 2 dagen per week harddrugs gebruiken zodanig dat zij er de volgende dag in hun normale functioneren door worden belemmerd, of ◆ dagelijks methadon krijgen verstrekt.
Alcoholverslaafd (zichtbaar)	<p>Personen die gedurende het afgelopen half jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ meer dan vijf glazen alcohol per dag drinken op 20 dagen of meer per maand en ◆ zichtbaar op straat aanwezig zijn waardoor zij overlast kunnen veroorzaken.

¹ Op structurele basis wil zeggen dat een persoon ergens voor onbepaalde tijd verblijft of dat de verblijfsperiode bekend is. Op niet-structurele basis wil zeggen dat onbekend is hoelang een persoon mag blijven. Bij structurele inwoning kan huur worden betaald, maar dit hoeft niet.

² Personen die tijdelijk geen dak boven hun hoofd hebben, worden niet tot de daklozen gerekend. Dit geldt bijvoorbeeld voor degenen die tijdelijk geen dak boven hun hoofd hebben (frictiedakloosheid) in verband met: het verlaten van het ouderlijk huis; verhuizing; door een crisis uit huis gezet worden of door een crisis tijdelijk worden opgevangen; of door relatieproblemen een nieuw onderkomen nodig hebben en deze naar verwachting op korte termijn kunnen krijgen.

1. Omvang dakloosheid en verslaving

In deze factsheet wordt aan de hand van registratiegegevens aandacht besteed aan de omvang en kenmerken van de doelgroepen daklozen en harddrugsverslaafden. Voor een nadere bepaling van de omvang en samenstelling van de doelgroepen zijn geanonimiseerde gegevens verzameld bij: politie; Iriszorg; Tactus verslavingszorg; Leger des Heils; RIBW; Horeb en GGNet.¹ De gegevens geven inzicht in het bereik van de instellingen, de overlap tussen de instellingen en de achtergrondkenmerken van de geregistreerden. Op basis van deze gegevens is het, met behulp van de capture-recapture methode, tevens mogelijk om de omvang van in ieder geval de opiaatverslaafden onder de harddrugsverslaafden en daklozen te schatten.

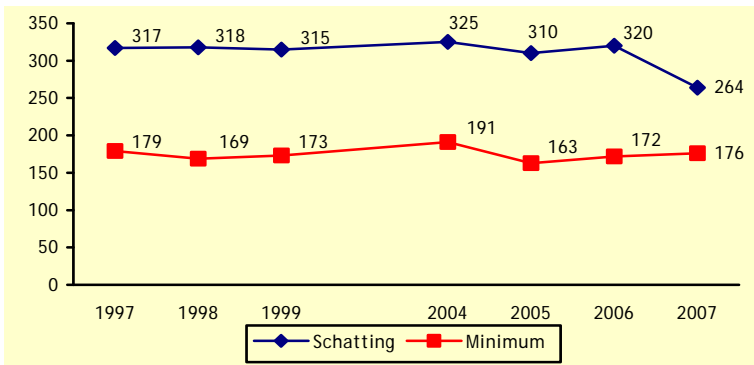
2. Dakloosheid

De problematiek rond dakloosheid is in kaart gebracht met behulp van gegevens van de maatschappelijke opvang en de politie.

Omvang²

Op basis van de beschikbare gegevens is een *omvangsschatting van de daklozen* (zowel geregistreerde als niet-geregistreerde) gemaakt en het *minimum aantal* (alleen geregistreerde) berekend. Beide zijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1 Minimum aantal en omvangsschatting daklozen 1997, 1998, 1999, 2004, 2005, 2006 en 2007

- De omvangsschatting van het aantal daklozen verandert weinig en ligt jaarlijks op zo'n 300, met uitzondering van de omvangsschatting voor het jaar 2007 (264).
- Het minimum aantal daklozen is redelijk stabiel te noemen en ligt gemiddeld op 175.

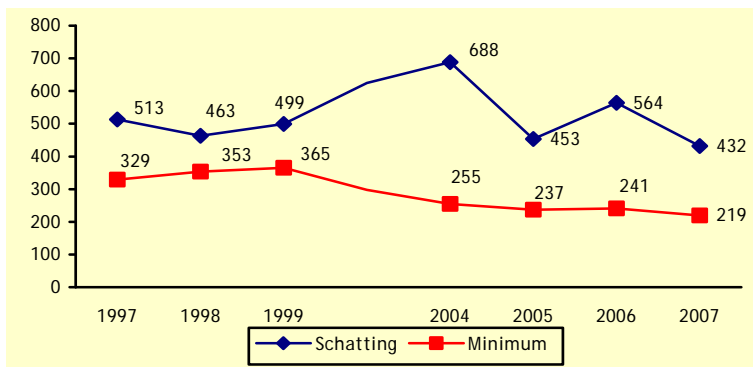
3. Verslavingsproblematiek

De verslavingsproblematiek is in kaart gebracht met behulp van gegevens van de verslavingszorg en de politie.

Omvang³

Op basis van de beschikbare gegevens is een *omvangschatting van de opiaatverslaafden* (zowel geregistreerde als niet-geregistreerde) gemaakt. Tevens is het *minimum aantal* (alleen geregistreerde) berekend.

Figuur 2 Minimum aantal en omvangschatting opiaatverslaafden 1997, 1998, 1999, 2004, 2005, 2006 en 2007

- De omvangschatting ligt jaarlijks rond de 500 (met een uitschieter in 2004 door een registratie-effect).
- Het minimum aantal lijkt te dalen; van ruim 300 eind jaren 90 naar ruim 200 in 2007.

4. Bereik instellingen

Aan de hand van de aangeleverde registratiegegevens over de jaren 2006 en 2007 wordt ingegaan op enkele kenmerken van de personen die de instellingen bereiken en de overlap tussen de aangeleverde bestanden.

Kenmerken

Uit de ontvangen bestanden met registratiegegevens van de verschillende instellingen zijn onder meer enkele kenmerken af te leiden (tabel 1).

Tabel 1 Aantallen en kenmerken geregistreerden in de verkregen bestanden van de instellingen, 2006 en 2007

	2006				2007			
	Aantal	Gem. leeftijd	% man	% niet elders bekend	Aantal	Gem. leeftijd	% man	% niet elders bekend
Politie: HKS ¹	112	40	92	38	95	41	97	39
Politie: BPS ²	186	42	n.b.	42	179	44	n.b.	33
TACTUS: drugs ³	294	37	80	66	323	36	80	69
TACTUS: alcohol ⁴	247	46	74	89	253	46	71	90
Iriszorg: nachtopvang ⁵	115	41	92	8	116	43	88	22
Iriszorg: Beekbergen	156	58	94	93	165	58	92	90
Iriszorg: dagopvang ⁶	208	41	79	19	321	41	77	27
Leger des Heils				84				86
OGGZ	18	43	89		23	49	83	31
Outreaching Hulpverlening	62	22	74	66	67	22	66	88
Horeb	357	36	89	90	326	37	89	91

1 Het HKS is het Herkenningsysteem van de politie waarin verdachten van een misdrijf staan geregistreerd.

2 Het BPS is het Bedrijfsprocessensysteem van de politie waarin onder andere betrokkenen bij overlastsituaties staan vermeld.

3 Drugsverlaafden die bekend zijn bij het Opvang- en Adviescentrum, de Methadon-verstrekking en/of de Behandeling en Begeleiding van Tactus verslavingszorg.

4 Alcoholverlaafden die bekend zijn bij het Opvang- en Adviescentrum en/of de Behandeling en Begeleiding van Tactus verslavingszorg.

5 Alleen personen die tien nachten of meer gebruik hebben gemaakt van het Slaaphuis.

6 Alleen personen die tien dagen of meer gebruik hebben gemaakt van de dagopvang.

- De leeftijdsopbouw is in 2004, 2005, 2006 en 2007 ongeveer gelijk: in 2004 loopt de gemiddelde leeftijd uiteen van 22 tot 57 jaar; in 2005, 2006 en 2007 van 22 tot 58 jaar.
- De jongste groep is met name bekend bij de outreachende hulpverlening, de oudste groep wordt opgevangen door de afdeling van Iriszorg in Beekbergen.

Bekend bij meerdere instellingen

Voor elk jaar zijn de door de instellingen verstrekte gegevens met elkaar gekoppeld en verwerkt in één geanonimiseerd databestand.

- In totaal gaat het in 2004 om 1.440 unieke personen en in 2005 om 1.388 unieke personen, terwijl het in 2006 en 2007 respectievelijk 1.514 en 1.508 personen betreft.
- In alle vier jaren is bijna 90% bij slechts één instelling bekend.

Vervolgens is per jaar gekeken naar de overlap tussen de verschillende voorzieningen. Deze staat hieronder voor het jaar 2006 en het jaar 2007 weergegeven (tabel 2 en 3).

Tabel 2 Overlap tussen voorzieningen, 2006

	HKS	BPS	Tactus BenB drugs	Tactus BenB alcohol	Tactus methadon	Tactus OAC	Slaaphuis	Dagopvang	IrisZorg Beekbergen	Leger des Heils	OGGZ ¹	Outreachende hulpverlening	Horeb
HKS	112	17	8	1	35	24	18	32	-	5		1	9
BPS		186	7	10	29	27	38	67	6	6		4	9
Tactus BenB drugs			137	-	8	5	6	8	-	1		6	4
Tactus BenB alcohol				234	2	7	-	4	2	9		-	2
Tactus methadon					160	80	22	50	1	5		1	3
Tactus OAC						100	20	43	-	2		1	2
Slaaphuis							115	101	3	-		6	6
Dagopvang								208	4	3		11	11
IrisZorg Beekbergen									156	1		-	1
Leger des Heils										182		-	4
OGGZ											18	-	1
Outreachende hulpverlening												62	5
Horeb													357

¹ GGNet heeft over 2006 geen volledige ident's aangeleverd, waardoor koppeling met de registratiegegevens van andere instellingen niet mogelijk is.

Tabel 3 Overlap tussen voorzieningen, 2007

	HKS	BPS	Tactus BenB drugs	Tactus BenB alcohol	Tactus methadon	Tactus OAC	Slaaphuis	Dagopvang	IrisZorg Beekbergen	Leger des Heils	OGGZ	Outreachende hulpverlening	Horeb
HKS	95	31	5	-	34	28	16	30	-	3	-	-	13
BPS		179	44	14	36	38	51	76	5	5	5	4	13
Tactus BenB drugs			165	-	6	5	6	8	1	1	-	7	5
Tactus BenB alcohol				242	3	5	2	2	1	8	1	-	1
Tactus methadon					164	100	25	56	-	4	1	-	2
Tactus OAC						119	25	55	1	4	1	-	2
Slaaphuis							116	69	3	1	9	1	16
Dagopvang								180	2	4	7	2	15
IrisZorg Beekbergen									165	4	1	-	2
Leger des Heils										180	-	-	2
OGGZ											23	-	1
Outreachende hulpverlening												69	3
Horeb													326

Bekend in meerdere jaren

Tevens is gekeken naar het aantal unieke personen dat in meer dan twee jaren bekend is bij één of meer instellingen. Uit tabel 4 blijkt dat er 386 unieke personen zijn die in alle vier jaren staan geregistreerd.

Tabel 4 Unieke personen die in meer dan twee jaren staan geregistreerd

2004, 2005 en 2006	493
2005, 2006 en 2007	517
2004, 2005, 2006 en 2007	386

Voetnoten

- ¹ Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de in de politiebestanden voorkomende harddrugsverslaafden en daklozen zijn gegevens opgevraagd uit twee verschillende registratiesystemen. Ten eerste zijn gegevens verkregen uit het Herkenningssysteem (HKS). Het gaat hierbij om kwantitatieve informatie over verdachten met de gevarenclassificatie 'harddrugsgebruiker' die in de periode 2004-2007 door de politie zijn aangehouden. Tevens zijn gegevens opgevraagd uit het Bedrijfsprocessensysteem (BPS). In het BPS wordt een groot deel van de politieactiviteiten uitgebreid en gedetailleerd vastgelegd. Voor alle vier jaren is op handmatige wijze op grond van de beschrijving van de aard van de situatie en de beschrijving van de verdachte nagegaan of een verdachte dakloos is en/of er een relatie met harddrugs kan worden gelegd.
- ² Met behulp van de registraties van de politie (Bedrijfsprocessensysteem) en de maatschappelijke opvang (nachtopvang) is voor 2004, 2005, 2006 en 2007 een omvangsschatting gemaakt van het aantal feitelijke daklozen dat op enig moment in Apeldoorn aanwezig is geweest. Uit het systeem van de nachtopvang zijn alleen die personen meegenomen die hier tien nachten of meer hebben doorgebracht.
- ³ Met behulp van de gegevens van de verslavingszorg en de politie (Herkenningssysteem) is een omvangsschatting gemaakt van het aantal opiaatverslaafden onder de harddrugsverslaafden in Apeldoorn. Uit de registraties van de verslavingszorg zijn alleen die personen meegenomen waarbij als eerste of tweede middel heroïne staat geregistreerd. Bij de politie gaat het om verdachten met de gevarenclassificatie harddrugsverslaafd. Personen die alleen cocaïne gebruiken krijgen meestal niet de classificatie harddrugsverslaafd, aangezien hiervoor geen speciale medische zorg benodigd is, voor opiaatverslaafden wel.